

Személyes beszámoló a harmadéves tanulmányútról

Szöveg: Goda Gabriella, fotók: Zakar Péter

A jelenleg harmadéves történelem szakos hallgatók nagyon szerencsés helyzetbe kerültek, hisz négy tanár is elkísérte őket az idei tanulmányi kirándulásra: Zakar Péter, Kruppa Tamás, Kiss Gábor Ferenc és Döbör András tanárurak vállalták magukra ezt az izgalmas feladatot. A kirándulás május 1-től 5-ig tartott. Utazásunk célpontja Arad és Temesvár környékének, valamint a Délvidék területének megismerése volt, oly módon, hogy mindvégig Szegedhez közel – kb. 150 km-es körön belül – utaztunk. A kirándulás célja leginkább az volt azon felül, hogy a ma már a határon túlra eső magyar történelmi és kulturális emlékhelyeket felkeressük, hogy képet kapjunk arról, hogyan tudják a kisebbségben lévő magyarok megtartani nemzeti tudatukat és továbbadni az újabb generációnak anélkül, hogy atrocitásba kerüljenek a helyi hatóságokkal vagy értelmiséggel. A

másik fő mozzanata a tanulmányútnak abban rejlett, hogy átérezzük a régió súlyát a történelmi Magyarország létezésének korában. Kísérőink – főként Zakar tanár úr – nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy tisztában legyünk az 1848-49-es szabadságharc helyi vonatkozásaival, és a tizenhárom aradi vértanú szerepével a magyar történelemben.

Az első helyszínünk Magyarpécska volt, ahol gróf Klebersberg Kunó (1875–1932) született. Egy évfolyamtársunk tartott beszámolót a vallás- és közoktatásügyi miniszter életpályájáról. Nagy István és dr. Pálfi Sándor mutatta be a városka történetét, minden napjait, különös tekintettel az ott élő magyarság problémáira. Ezután továbbindultunk a vértanúk városa, Arad felé.

Aradon elfoglaltuk a szállásunkat az Alma Mater Egyesület kollégiumában, ahol a következő két éjszakát töltöttük el. Délután megismertük az óvárost és az újvárost. Helyi idegenvezetőink színes és olykor pajzán történetekkel tűzdelve mutatták be Arad történetét, irodalmi- és kulturális életének legerdekesebb eseményeit. Természetesen első célpontunk a zavaros politikai eseményeket megélt Szabadság-szobor volt, amit először 1890. október 6-án avattak fel. Ujj János és Pávai Gyula kíséretében ellátogattunk ahhoz a házhoz is, ahol kizárólag a tisztikar számára tartottak fenn „piroslámpás” örömtanyát, illetve megismertük Ady Endre egykori kedvenc helyét is, ami szintén egy korabeli „kőbarlang” volt. Természetesen a költő annál nagyobbat alkotott a költészet javára, mintsem emiatt őt bárki elítélné. Mélyen lesújtott az a felismerés, hogy a 150 évesnél is idősebb házak állagát nem próbálják, vagy

ÉN ÉS KLEBERSBERG: MAGYARPÉCSKÁN, A NAGY KULTUSZMINISZTER SZÜLŐHELYÉN

AZ ARADI VÁROSHÁZA AKÁR MA IS ÉPÜLHETETT VOLNA: EREDETILEG HÁROMMELLETERESRE TERVEZETT ÉPÜLET LEGFELSŐ SZINTJE ANYAGHIÁNY MIATT NEM KÉSZÜLT EL TELJESEN

tudják megóvni az idő vasfoga ellen és a városvezetéség hagyja elpusztulni ezeket a magyar szívnek kedves történelmi-kulturális emlékekről árulkodó csodálatos építményeket. A legrosszabb állapotban egy 1700-as évek közepéről származó lakóház volt, de a legmeggrázóbb talán az, hogy nincs esély a mihamarabbi renoválásra.

MÁRIARADNA, A KEGYTEMPLOM HOMLOKZATA

Másnap ellátogattunk a 13 aradi vértanú emlékhelyére, amit 1881. október 6-án avattak fel. Zakar Péter tanár úr tartott részletes beszámolót e személyek életéről. Ezután elutaztunk Máriaradnára, ami a ferencrendi kolostoráról és templomáról nevezetes, valamint arról, hogy a környék egyik leglátogatottabb búcsújáróhelye évszázadok óta. 1520-ban építették ide az első kápolnát, később templom épült a helyén,

melybe 1668-ban helyezték el a csodatevő Mária-képet. A mostani templom 1760-as években épült. A kolostor mögötti dombon emlék örökíti meg II. Józsefnek 1768. évi látogatását. II. József szerint itt volt a legszebb kilátás egész Magyarországon. A templom arról is híres, hogy a falain belül egy hosszú folyosón azoknak a hívőknek az adományképei láthatók, akik Szűz Máriának köszönhetik gyógyulásukat. Személyes halál közeli élményüket s csodás megmenekülésüket örökítették meg egy-egy festményen, ezzel is kifejezve hálájukat a Szent Szűznek. A délután folyamán ellátogattunk Solymosra, egy Arad megyei kisközségre, ami a Maros közvetlen közelében, annak jobb partján található. A középkori vára a település keleti oldalán, a Dévát Araddal összekötő műút mellett emelkedő hegyen fekszik. A romos állapotban megmaradt épület egyik legfontosabb emléke a középkori magyar királyság nemesi várépítészetének.

Miközben autóbusszal a szállásunk felé tartottunk, Zakar tanár úr hasznos információkkal látott el minket a szigorlati témaköröket illetően.

Este szűk körű beszélgetésen vehettek részt az érdeklődő diákok két helyi fiatal értelmiség, Bálint Zoltán és Borbély Zsolt Attila

MÁRIARADNA, EGY CSODÁS MEGMENEKÜLÉS TÖRTÉNETE: DÁ-
CIA ÉS A SZENT SZÜZ

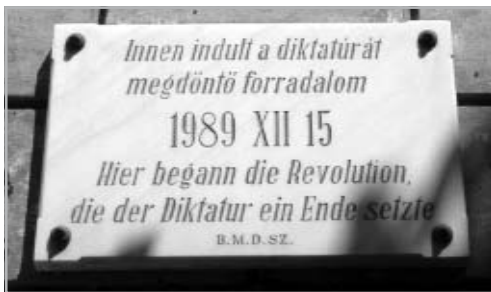
társaságában. A helyszín nagyon is találóan az egyetlen helyi magyar könyvesbolt, a Tulipán volt. Átérezhettük a beszélgetés során azt, hogy milyen nehéz helyzetben vannak azok, akik valóban tenni akarnak valamit a helyi magyar közösség érdekében, és nem

A SOLYMOSI VÁRÚRNŐ ELŐADÁSA UTÁN

csupán a román vezetőség hozzáállásának következtében, hanem a helyi magyar értelmiség eltérő és kibékíthetetlen nézeteltérései miatt is. Sajnos az anyaország segítsége sem mindig a legmegfelelőbb helyre jut el. Ezt a személyes hangulatú beszélgetést a kiváló helyi borok kóstolásával zártuk le.

Kedd reggel elhagyva aradi szállásunkat elindultunk a következő helyszínre, Temesvárra. Temesvár a Bánság fővárosa. A 18. században Mária Terézia rendeletére különböző népcsoportokat telepítettek itt le, így lett Európa etnikailag egyik legszínesebb városa. Mintapéldája a nemzetek együttélésének, hisz

A KOMMUNISTA DIKTATÚRÁT MEGDÖNTŐ 1989-ES FOR-
RADALOMRA EMLÉKEZTET A FALON ELHELYEZETT MÁRVÁNY-
TÁBLA

lakosságát magyarok, románok, németek és szerbek alkotják. Európaisága a romániai forradalom idején (1989) is megnyilvánult: ez a város rázta le legkorábban a diktatúra fojtogató szorítását, és vált a megmozdulások központjává. Az 1800-as években már az egykori Magyarország legfejlettebb városa volt, itt vezették be az országban először a gázvilágítást (1857), majd később a villanyvilágítást (1884) az utcákon. Idegenvezetőnk, Szekernyés János kíséretében megtekintettük Dózsa György emlékművét is, akit 1514-ben itt végeztek ki.

A délután folyamán átléptük a román-szerb határt. A Magyarkanizsa felé tartva kísérőnk Dulka Andor tanár úr árult el a közvélemény számára kevésbé ismert informá-

MÉG MINDIG TEMESVÁR: TÖBBEN ALFÁBAN PRÓBÁJÁK MEGJEGYEZNI IDEGENVEZETŐNK TÖRTÉNETEIT

ciókat a vajdasági kisebbségek életéről. Számomra nagyon megrázó volt hallani a szanádi német lakosokkal történt kegyetlenkedésekről a második világháború alatt.

HELYI ÚTIKALAUZUNK, SZEKERNYÉS JÁNOS VEZETTE KICSINY SeregűNKET

Este érkeztünk meg Magyarokanizsára. Ez a város azért is jelentős, mert itt a magyarok aránya 88,8%. A csapat három helyen volt elszállásolva. Ez azért érdekes, mert 25 fő a Tisza árterében kapott helyet, így számukra már maga a szállás is külön élményként hatott, hisz az áradás miatt

csak csónakkal tudták megközelíteni. Szerdán ellátogattunk Péterváradra, ahol megtekintettük a híres erődöt és a vármúzeumot. Este a szállásunk felé közeledve az idegenvezetőnk megmutatta az aracsi templomromot. Az utolsó nap ellátogattunk Zentára, ahol megtekintettük a helyi múzeumot és a magyar gimnáziumot Kávai Szabolcs és Pósa Károly segítségével, Pataki Tibor, zentai gimnázium igazgatója és történelemtanára pedig a város történetéről beszélt. Elindulván Szeged irányába, még megálltunk Szabadkán, ahol egy kétórás szabad program keretén belül megismerkedhettünk a város nevezetességeivel Hegedűs Attila kíséretében és elkölthettük utolsó dinárjainkat is.

Társaim nevében is bátran kijelenthetem, hogy nagyon hasznos volt számunkra ez az öt nap időutazás a történelem viharos évszázadaiban. Véleményem szerint segített nekünk abban, hogy átérizzük magyar nemzetársaink küzdelmét nemzeti öntudatuk megőrzésében. Ráébredtünk arra, hogy bár Trianon szétválasztotta, de a közös múlt örökre összeköti a magyarokat. remélem, hogy a másodéves hallgatóknak jövőre legalább ilyen értékes és élvezetes történelmi kirándulásban legyen részük, mint most nekünk kijutott.

„HALLGASS, DE EMLÉKEZZ!” AZ 1944-ES ALDOZATK EMLÉKMŰE MAGYAROKANIZSÁN